

ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ ЗА ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙСОВОГО МЕТОДУ

Фаза роботи	Дії викладача	Дії студента
До заняття	Добирає кейс. Визначає основні та допоміжні матеріали для студентів. Розробляє сценарій заняття	Отримує кейс та список літератури. Індивідуально готується до заняття
Під час заняття	Організує попереднє обговорення кейса. Ділить групи на підгрупи	Ставить запитання, які поглиблюють розуміння теми. Розробляє варіанти рішень, слухає, що кажуть інші. Приймає рішення чи бере участь в його прийнятті
Після заняття	Оцінює роботу студентів. Оцінює прийняті рішення та задані питання	Складає письмову доповідь з теми

Література

1. Вульфів Б. З., Іванов В. Д. Основы педагогики в лекциях, ситуациях, первоисточниках: Учеб. пособ. — М.: Изд-во УРАО, 1997. — 288 с.
2. Кларин М. А. Инновации в обучении: Метафоры и модели: Анализ зарубежного опыта. — М.: Наука, 1997. — 223 с.
3. Внукова Н. Подготовка экономических кадров в системе рыночной инфраструктуры // Бизнес информ. — 1997. — № 21. — Ноябрь. — С. 41—43.
4. Павленко А. Ф. Економічна освіта — важлива складова формування сучасного спеціаліста // Освіта України. — 1997. — № 42. — 17 жовтня. — С. 8.
5. Тихомиров В. Проблемы преподавания специальных экономических дисциплин // Almamater. — 1999. — № 1. — С. 18—21.

Г. Ю. ПАСТЕРНАК, ст. викладач кафедри української мови та літератури КНЕУ

КУЛЬТУРА ТЕРМІНОВЖИВАННЯ У ФАХОВІЙ МОВІ
НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ДІЛОВОЇ МОВИ

Сучасна модель національного навчання та виховання висвітлює концепцію мовної підготовки спеціаліста в умовах державності України. Освіта в Україні має здійснюватися державною мовою, статус якої передбачає високий культурологічний і професійний потенціал. Справжній знавець свого фаху має досконало володіти мовою своєї спеціальності та діловою фразеологією, сучасними національними засобами усного й писемного мовлення.

Неможливо спростувати майже аксіоматичне твердження, що мова фахівця віддзеркалює загальний та професійний рівень його культури. Мовнокультурна освіченість потребує від кожного спеціаліста — економіста, юриста — уміння спілкуватися згідно з сучасними літературними нормами, вільного володіння мовою свого фаху, основну частину лексики якої становить **термінологія** як сукупність мовних одиниць, що є точними назвами спеціальних понять певної галузі знань. За вивчення лексичного складу фахового мовлення основна увага приділяється термінологічній лексиці, звертається увага на правопис та вимову термінів, правильне слововживання.

Активну фахову термінолексику для студентів покликані презентувати джерела як її фіксації (словники, довідники), так і функціонування (підручники, навчальні посібники, нормативні документи). Зрозуміло, що тільки практика вживання національного терміна в наукових текстах є критерієм його придатності для номінації відповідного поняття в даній термінологічній системі. Інакше кажучи, «термін виробляється і виходить на стандарт у результаті частоти його вживання в певній фаховій сфері. Спрацьовує зручність термінологічної моделі і його

словотворча (термінотворча) гнучкість» (Панько Т. І. Теоретичні засади українського термінотворення. — Львів. — 1992. — № 1. — С. 10).

Студенти також засвоюють, що термін має бути точним, коротким, відповідати правилам і нормам певної мови, бути однозначним та експресивно-нейтральним.

У зв'язку з цим значна увага приділяється словниковій роботі: включений до посібника «Українська мова (вправи і завдання для самостійної роботи студентів)» професійний та загальноінтелектуальний словник визначає обсяг термінологічної лексики, яку мають засвоїти студенти протягом навчального року, опрацьовуючи терміни з лінгвістичного боку (визначаючи етимологію слова, його первинне значення), а також даючи визначення слова в особливій функції — термінологічній (понятійній). Адже термін — це лексична одиниця певної мови для спеціальних цілей, що означає конкретне чи абстрактне поняття певної спеціальної галузі знань чи діяльності.

Поповнення студентами свого словникового запасу може бути джерелом для низки вправ, завдань ділової гри. Досліджуючи історію формування та походження економічної і правової термінології, слід пам'ятати, що її ядро становлять терміни, що виникли на власне мовній основі внаслідок термінологізації загальноновживаної лексики: *багатство, власність, господарство, майно* та ін.

Разом з тим значний масив української економічно-правової термінології становлять запозичення, серед яких кількісно переважають терміни, що прийшли з класичних мов: грецького походження — *економіка, криза, протокол*; латинського — *адвокат, аукціон, декларація* та ін.; німецького — *біржа, вексель, інвестиції*; французького — *арбітраж, асортимент, баланс*. Останнім часом бурхливого розвитку набуває англійська економічна термінологія — *бізнес, лізинг, ноу-хау*, а поняття «маркетинг», «менеджмент», «менеджер» та ін. увійшли сьогодні, можна сказати, в повсякденний вжиток.

В аспекті співвідношення інтернаціонального і національного у системі економіко-правових термінів цікаво простежити зі студентами за паралельним вживанням запозичених і власне українських термінів, наголосивши при цьому, що синонімія виникає внаслідок уточнення того чи того терміна, коли поряд з новою термінолексемою функціонує і давніша, якій часом надається перевага: *вклади — депозити, обмін — бартер* та ін. Цікаво студентам також спостерігати за явищем антонімії, утворювати пари слів з протилежним значенням як на рівні інтернаціоналізмів, так і власне українських термінів: *націоналізація — інтернаціоналізація, інфляція — дефляція* та ін.

Спостерігаючи за функціонуванням економічно-правової термінології, доходимо висновку, що інколи іншомовні терміни виграють порівняно з національними своєю компактністю, виразністю, звідси — більшою відповідністю науковому поняттю: пор.: *ембарго — заборона, конкуренція — суперництво* та ін. У таких випадках доцільно віддавати перевагу інтернаціональному терміну, добираючи український відповідник до нього, правда, не зловживаючи запозиченими термінами.

Зважаючи на особливості мовної ситуації, доцільною буде актуалізація з термінологічного перекладу для визначення нормативних російських та українських відповідників на позначення економічних і правових понять. Така робота дозволяє збагатити і поширити словниковий запас студентів з української фахової лексики, а також запобігти ймовірним помилкам на різних мовних рівнях (орфоепічному, орфографічному, словотвірному, морфологічному, синтаксичному та стилістичному).

Отже, мовленнєва культура та імідж майбутнього фахівця формується за таких взаємозв'язаних умов: шанування державної мови, опанування різних джерел, в яких репрезентовано багатство рідної мови (наукова, художня, публіцистична література), дотримання норм української літературної мови, творче ставлення до написаного і промовленого слова, активне поповнення словникового запасу термінологічною лексикою.

Саме такі традиційні та новачіні засоби навчання допоможуть якнайповніше реалізувати творчий потенціал кожного індивідуума, що гарантуватиме успіх у професійно-ділових стосунках.